

AZ IPARRAJZISKOLA KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁSA

DIE HAUPTSTÄDTISCHE GEWERBEZEICHENSCHULE führte auf ihrer Weihnachtsausstellung in ihren artistisch angeordneten neuen Ausstellungsräumen die neuesten Arbeiten der Möbel-, Keramik-, Textil-, Silberschmiede- und der graphischen Werkstattabteilung vor. Die Entwürfe der Professoren und Schüler zeigen neben einer der heutigen Sachlichkeit entsprechenden Einfachheit ein nationales Gepräge. Die Arbeit der Schule strebt sowohl mit den modernen wie mit den in der ungarischen Kunst wurzelnden Entwürfen — bei der Ausführung den Eigenheiten des Materials stets Rechnung tragend — neben der Geschmacksbildung und der Arbeitserziehung der Schüler, die Förderung der Ausführungsmöglichkeiten des Landes an. Auf letzterem Gebiet waren bereits in der Vergangenheit schon Erfolge zu verzeichnen und auch in der Zukunft wird die Unterbringung der Produktion im Auslande, neben der Ausbildung der Schüler, die wichtigste Aufgabe des Instituts sein.

CHRISTMAS EXHIBITION OF THE MUNICIPAL COLLEGE FOR APPLIED ART. At the Christmas exhibition of the Municipal College for Applied Art the various departments of the College, as that of furnishing, ceramics, goldsmiths and of graphics, exhibited their latest productions in the new, artistically decorated exhibition rooms. All works exhibited have been designed and executed by the teachers and pupils of the College not only with a distinguished Hungarian taste but also with a modest simplicity suitable to the material necessities of present times. In the modern but still characteristically national designs of these works as well as in their material execution of quality one reveals the tendency which aims at b side of the professional training of the pupils to develop new possibilities for national export. In this direction the College has already arrived at considerable results and also in the future its main object will be — after artistic education — to place its productions in abroad.

A karácsonykor rendezett iparművészeti kiállítások közül úgy rendezés, mint tartalom szempontjából feltétlenül kivált az Iparrajziskola kiállítása, mely ezen régi, 200 éves multa tekintő intézet legújabb fejlődésének bizonyítéka.

Az Iparrajziskola a budapesti műipar továbbképzésében rajz szempontjából régen fontos tényezője volt iparművészeti nevelésünknek. Az elmúlt huszonöt évben a nappali és esti műhelyoktatás megszervezésével a gyakorlati mesterség tanításában hézagpótló intézménnyé vált műiparunk továbbfejlesztésében. A jelen kiállítás az újabb tárgyilagos művészeti törekvéseket magyaros formaérzéssel kifejezve állítja szemünk elé. Ez bizonyítéka annak az általános, komoly törekvésnek, mellyel az intézet tanárai és szakoktatói dr. Vidéky Emil igazgató vezetésével alatti mai műipari nevelés követelményeinek úgy szellemi, mint gyakorlati szempontból eleget tesznek.

A karácsonyi kiállításon az intézet foglalkoztató- és tanműhelyeinek egy része mutatkozott be e célra kitűnően installált kiállítási helyiségekben, melyek tervei és berendezése Kóródy György és Devecska Ferenc tanárok műve. Hét terem, köztük egy nagy kiállítási csarnok foglalja össze a különféle tanműhelyek készítményeit, melyek a retrospektív egyházművészeti rész kivételével mind a magyar modern formakutatás művészeti jegyében készültek. A magyar történelmi vonatkozások és a magyar népművészeti hagyományok tisztelete vonul végig azokon az iparművészeti alkotásokon, melyekkel az intézet a magyar műipar export-törekvéseit már rövid idő alatt is hathatósan elősegítette. Mert a mai célszerűségből eredő tiszta formakultuszban azon nemzetközi egyenlősítési folyamat közepette máris meggesendül halkan újra a

dekoratív utáni vágy és a színes, tiszta szerkezet. A falanszter felé vezető kultúra kezd helyet adni a művészetben az emberi ősi ösztönöknek, melyek a mindent nivelláló konstruktív anyag kiformálásában egyéni eszményt is szerepre juttatnak. Nekünk helyi és fejlődési adottságaink felhasználása és ezek kifejező formáinak keresése megélhetési és becsületbeli kötelességünk, ha a nemzetek versenyében helyünket meg akarjuk tartani.

Ezt a törekvést szolgálja az Iparrajziskola kiállítása, melyről alábbiakban számolunk be.

Az előcsarnokban láttuk a gobelinszövőműhelyben készített Iványi-Grünwald-féle «Magyar szüret» című gobelint, Szathmáry István tervei után készített két magyar csomózott szőnyeget és kódexírást és Lakatos Artur tanítványainak farszöveit. Igen jellemző ugyanott a Vidéky dr. eszméje nyomán készült iparrajziskolai zászló és címer, mely a főváros színein nyugvó iparművészeti címert, az ezüst pajzsot a kalapáccsal ábrázolja.

E színekben gazdag és harmonikus bevezető után a kiállítás nagy reprezentatív termében találjuk Vértes és Ohmann tanárok vezetésével levő kerámiai műhelynek formagazdag értékes termelését, melyek anyagban kiválóak, Legát tanár és a nemrég elhunyt Galamb műhelyfőnök kitűnő technikával készült könyvkötéseit, Kóródy tanár tervei szerint készült gobelinet és magyar gobelinszalont berendezését, melynek faipari részét az intézet faipari műhelye, bevonó selyemgobelinjeit pedig a gobelinszövőműhely készítette. Kóródy magyar gobelinjei, melyek egyik kartonja rajzolásánál Vidéky Brigitta is közreműködött, modern egyszerűséggel hatnak. Témái a török hódoltság magyar műemlékeinek átértékelésével szerencsés kifejezői az előbb emlí-

tett mai újabb stílusteremtéseknek. Monumentális egyszerűséggel, diszkrét színhatással, kitűnő gobelinteknikával készültek. A magyar szalonbútor érdekes modern, de magyaros formái és a piros selyembobelin huzatok magyaros figurális és ornamentális dekorációi szerencsésen egészítik ki egymást, de újszerűségben nem tagadják meg az antik hagyományokon alapuló kapcsolatokat.

Ezt követi a harmadik teremben, melynek egyik fele teljesen kiállítási vitrinnek van kiképezve, Tóth és Bentheim tanárok ötvösosztályainak nagyszerű kiállítása, hol a megmunkálás technikájának gazdag skálája teljesen érvényre hozza a modern formák egyszerűségében a magyaros érzést is.

A szemközti falon Szathmáry növendékeinek grafikai adnak ízelítőt a grafikai osztály sokoldalú készülségéről.

A következő terem egy garszonszoba, melynek terveit Devecska tanár készítette. A beépített felhúzható ágy-díván elmés gondolatát és szerkezetét pedig dr. Vidéky Emil tervezte. Szürke, lakkozott kivitelben, minden tekintetben praktikus helykihasználás mellett kitűnő munkával készült ez a berendezés az intézet faipari műhelyében.

A szomszédos terem a textiliák terme, hol a falakon Lakatos Artúr tervei szerint készített gobelinek és csomózott magyar szőnyegek, a vitrinekben pedig Lakatos növendékei a batikolt, festett és hímzett szövetek változatos sorozatát mutatják be saját terveik és készítésükben. Lakatos újabb szőnyegeiben a magyar népművészet naív figurális elemeiből a modern magyar szőnyegornamentikát keresi és a keleti formagazdag csomózott szőnyeghagyományok tiszteletben tartásával új színt hoz a magyar szőnyegművészet készítésébe. A szobában lévő kerti bútor ülőgarnitúrát és asztalkát, mely fénytálló indanthren festett kézimunkával készült bútor-szövettel van kárpitozva, szintén Lakatos tervezte és a textilműhely és asztalosműhely növendékei készítették.

Ezt követi az utolsó előtti szobában Devecska tervei szerint egyszerű, de elegáns vonalú, sárga lakkozással és finom fényezett ébenfával készített hallberendezés, hol a magyar érzés a korallpiros kövek és ezüsttel díszített ptykés veretekkel jutott érvényre.

Az utolsó helyiség az egyházművészetnek van szánva, ahol a díszítőfestészeti és üvegfestészeti műhely, Fáy Aladár növendékeinek üvegfestő- és mozaik munkái mellett Tóth tanár ötvösműhelye szolgáltatja a kiváló antik- és részben modern formájú egyházi kiállítási anyagot feszületek, szentségtartók, kelyhek, pásztorbot alakjában. Ohmann tanár szobrászati osztályának márványfejei értékes ízelítőt adnak a plasztikai munkákról.

Nagy érdeklődéssel szemlélhetjük a szervezeti fejlődésben lévő iparrajziskolát, mely a műipari ízlés és tudás fejlesztésének egyik számottevő tényezője és reméljük, hogy művészeti célkeresését és gazdasági exporttermelésre való törekvését teljes eredmény fogja jutalmazni a mai nehéz viszonyok mellett is.

Fametszet Molnár C. Páltól.